

20 DE MITURI ȘI FAPTE DESPRE EXTINDERE

După generații de divizare și război, Uniunea Europeană reunește Europa în mod pașnic. De la șase state fondatoare, UE s-a extins la 25 și în curând 27 de state. În ultimii 15 ani, forța gravitațională de atracție a UE a ajutat la transformarea statelor din Europa Centrală și de Est din regimuri comuniste în democrații moderne și funcționale. Recent, a inspirat reforme remarcabile în Turcia, Croația și alte state din Balcanii Occidentali. Toți europenii beneficiază de pe urma unor vecini care sunt democrații stabile și economii de piață prospere. Un proces de extindere administrat atent extinde pacea, democrația, statul de drept și prosperitatea în toată Europa. Totuși, mulți cetățeni ai UE pun sub semnul întrebării motivele extinderii. Îngrijorărilor cetățenilor trebuie să se răspundă cu politici adecvate, miturile trebuie contracarate cu fapte, acesta fiind de fapt scopul acestei note informative.

PREA RAPID?

1. Extinderea din 2004 a avut loc prea repede?

Zece noi state au aderat simultan la UE în mai 2004, însă reunificarea Europei nu a avut loc peste noapte. Statele din Europa Centrală și de Est, Cipru și Malta au aderat la un deceniu și jumătate după căderea Zidului Berlinului. În acești 15 ani, respectivele state au trecut printr-o profundă schimbare economică și democratică, care le-a pregătit pentru aderare și a adus beneficii Europei.

2. A fost ultima extindere pregătită în mod adecvat?

Extinderea din 2004 a fost cea mai bine pregătită din istoria UE. Încă din 1991, UE a semnat primele „Acorduri Europene” cu Ungaria și Polonia, urmate de alte state candidate. Datorită acestor acorduri, a fost creată până în 2001 o zonă de liber schimb pentru 85% din comerțul bilateral, evitându-se astfel orice șoc comercial în mai 2004.

În 1993, UE a definit clar criteriile de aderare. Astfel, pentru a putea adera la UE, o țară trebuie să fie o democrație stabilă, în care să funcționeze statul de drept, capabilă să respecte drepturile omului și ale minorităților, să aibă o economie de piață competitivă, precum și capacitatea de a implementa legislația UE. De atunci, UE a monitorizat atent eforturile statelor candidate în vederea îndeplinirii condițiilor. Urmare acestor condiții, monitorizării și asistenței financiare, noile state s-au integrat bine în instituțiile UE și aplică cu succes regulile acestora.

3. Va mai exista curând o extindere de tip „big bang”?

Nu se prefigurează o nouă extindere de tip „big bang” în viitor. Bulgaria și România vor adera în 2007 sau 2008, odată ce vor fi îndeplinit criteriile. Croația va urma ceva mai târziu, odată ce va îndeplini toate condițiile. Alte state din Balcanii de Vest au perspectiva aderării, dar au multe lucruri de făcut și vor putea adera numai când vor fi deplin pregătite. Turcia negociază și ea aderarea la UE, dar va dura mult timp până când va îndeplini toate criteriile – probabil un deceniu sau mai mult. Orice decizie privind aderarea unei țări trebuie să fie luată unanim de toate statele membre.

Comisia Europeană gestionează atent procesul de aderare, asigurându-se că este gradual și că țările sunt bine pregătite, timp de mai mulți ani, pentru a îndeplini condițiile stricte ale UE. Aceasta este cea mai bună modalitate de a asigura că odată ce s-au integrat, va fi un avantaj pentru toți.

4. Nu este extinderea un lucru nedemocratic și nu cumva UE ar trebui să asculte opinia publică?

Orice decizie majoră cu privire la aderarea unei țări este luată în unanimitate de guvernele alese în mod democratic ale statelor membre ale UE. Parlamentele naționale trebuie să ratifice decizia. Membrii Parlamentului European, care sunt aleși direct, trebuie să își dea avizul. Astfel, toate deciziile cheie sunt luate de toate organismele democratic alese din fiecare stat membru și din Uniune.

Pentru oricare dintre politicile sale, inclusiv extinderea, UE trebuie să obțină sprijinul cetățenilor săi. Atât statele membre, cât și instituțiile UE trebuie să comunice mai bine succesele și provocările extinderii.

PREA SLAB?

5. Extinderea UE a paralizat funcționarea UE?

Aderarea noilor zece state nu a încetinit procesul de luare a deciziilor. Instituțiile UE continuă să funcționeze: noii membri ai Parlamentului European joacă un rol activ în grupurile politice ale acestuia, Comisia Barroso funcționează eficient cu 25 de comisari, iar Consiliul ia decizii la fel de bine ca și înainte. Deja cu un an înainte de aderare, reprezentanții noilor state membre participau la activitatea instituțiilor UE în calitate de observatori pentru a se pregăti pentru participare deplină la momentul aderării.

6. Extinderea nu va împiedica o viitoare aprofundare a UE?

Istoria UE a dovedit că nu există nici o contradicție între extinderea Uniunii și aprofundarea integrării. UE a reușit să facă ambele lucruri. Începând cu 1973, UE s-a extins de cinci ori pentru a primi în total 19 state, creând în același timp Piața Unică, zona Schengen de călătorie fără vize. Totodată, a adoptat euro și a dezvoltat o serie de politici noi, precum securitatea internă și o politică externă mai puternică. În domeniul politicii externe, ultima extindere a sporit influența UE pe scena internațională.

Abilitatea UE de a funcționa eficient, ca răspuns la preocupările cetățenilor, poate și trebuie să fie îmbunătățită, însă acest obiectiv nu poate fi atins prin stoparea extinderii. UE poate continua să se extindă și să se reformeze printr-un proces de aderare gradual și atent gestionat, în paralel cu reformele interne a instituțiilor și politicilor sale. Tratatul Constituțional are drept scop să facă UE mai eficientă și mai democratică, precum și să consolideze rolul său global. Acestea sunt obiective importante care trebuie să fie realizate curând prin completarea reformei instituționale.

7. Mai poate UE să absoarbă noi state membre?

Capacitatea de absorbție se referă la posibilitatea UE de a primi noi membri, continuând în același timp să funcționeze eficient. Este vorba despre un concept de natură funcțională și nu unul de natură geografică.

Comisia Europeană a definit acest concept în noiembrie 2005, după cum urmează: „Ritmul extinderii trebuie să ia în considerare capacitatea de absorbție a UE. Extinderea înseamnă împărtășirea unui proiect bazat pe principii, instituții și politici comune. Uniunea trebuie să se asigure că își poate menține capacitatea de a acționa și decide în conformitate cu un echilibru echitabil al instituțiilor, respectă limitele bugetare și implementează politici comune care funcționează bine și își ating obiectivele”.

Capacitatea de absorbție este un element important, așa cum a arătat și Consiliul European de la Copenhaga în 1993: „capacitatea Uniunii de a absorbi noi membri, menținând în același timp ritmul integrării europene, este un element important atât din perspectiva interesului general al Uniunii, cât și a statelor candidate”. Problema capacității de absorbție a fost tratată pentru extinderea din 2004 de documentul Comisiei intitulat *Agenda 2000* (elaborat în 1997), care a propus reforme ale instituțiilor, politicilor și bugetului UE. Acesta a deschis drumul pentru deciziile în intervalul 1999-2003, pregătind Uniunea pentru o aderare fără probleme a noilor 10 state membre în mai 2004.

În timp ce capacitatea de absorbție reprezintă un element important, nu putem aștepta ca viitoarele extinderi să amelioreze capacitatea de funcționare a UE – pentru Europa de astăzi. Trebuie avută în vedere îmbunătățirea capacității de funcționare a **actualei** UE, pentru a spori creșterea economică și competitivitatea, crearea de locuri de muncă și protecția socială, și astfel, să îi ajutăm mai mult pe cetățenii noștri.

PREA COSTISITOR?

8. Extinderea nu a dus cumva la un aflux de lucrători către vechile state membre?

Predicțiile dezastruoase referitoare la un aflux de lucrători din Europa Centrală și de Est s-au dovedit a fi nefondate. Migrația forței de muncă din noile state către cele vechi a fost modestă, rareori ajungând la 1% din populația activă din țara gazdă. Așa au stat lucrurile atât în statele membre care au aplicat restricții la accesul pe piața muncii, cât și în cele care nu au optat pentru astfel de restricții. Acești lucrători au ajutat la completarea locurilor de muncă vacante în sectoare precum agricultura și construcțiile.

Irlanda, Marea Britanie și Suedia și-au deschis cu succes piețele muncii pentru lucrătorii din Europa Centrală și de Est chiar din momentul aderării acestora, 1 mai 2004. În Irlanda, sosirea lucrătorilor din noile state membre a jucat un rol important în susținerea ratei mari de creștere economică a țării. În Marea Britanie, lucrătorii din noile state membre au ajutat la ocuparea unei părți din cele 500.000 de locuri vacante. În lumina acestor experiențe pozitive, Finlanda, Portugalia și Spania au luat, de asemenea, decizia de a-și deschide piața muncii. Alte state, precum Belgia și Franța au optat pentru deschiderea parțială.

Rata ocupării forței de muncă a crescut în medie cu 1% în 2005, atât în noile, cât și în vechile state membre. Extinderea favorizează migrația legală, care este mai ușor de controlat, în timp ce problema reală în multe state membre este imigrația ilegală, în special din statele terțe.

9. A subminat extinderea condițiile de muncă și a dus la dumping social?

Prin oferirea de noi oportunități legale de a munci în vechile state membre, extinderea din 2004 a ajutat la diminuarea economiei gri (și a pieței negre a muncii). Muncitorii cu statut legal sunt mai puțin expuși la exploatare și la standarde de muncă reduse și, de asemenea, plătesc taxe și contribuții la securitatea socială.

Creșterea înregistrată pe teritoriul vechilor state membre în rândul forței de muncă care provine din noile state membre, nu a avut un impact relevant în cheltuielile la nivelul securității sociale. În Marea Britanie, mai puțin de 1 din fiecare 100 de noi muncitori din noile state membre înregistrați a făcut cerere pentru a primi beneficii din partea serviciilor de securitate socială.

Între timp, UE solicită noilor membri să adopte standardele sale în materie de sănătate, siguranță și alte domenii sociale, îmbunătățind condițiile de muncă a cetățenilor din acele țări și contribuind la o competiție deschisă între companii. Nu există nici o dovadă că extinderea ar fi cauzat dumping social. Din contră, prin intermediul extinderii, standardele sociale armonizate se răspândesc încet, dar sigur în UE.

10. Nu cumva extinderea a condus la delocalizarea afacerilor?

Studiile realizate confirmă că delocalizarea companiilor din vechile state membre în noile state membre reprezintă un fenomen marginal. În plus, Europa Centrală și de Est nu reprezintă principala destinație a delocalizării, ci mai degrabă Asia: nu extinderea este principala cauză a delocalizării, ci competiția globală.

Companiile vor căuta mereu costuri mai reduse, piețe mai mari, inovații tehnologice și alți factori care contribuie la îmbunătățirea competitivității. Companiile europene se confruntă cu concurența globală, mai ales din partea Chinei și Indiei. Investițiile în Europa Centrală și de Est și nu în China sau India pot ajuta industria europeană să mențină locurile de muncă și să genereze creștere economică în întreaga Europă. De exemplu, extinderea companiilor de servicii creează locuri de muncă atât în noile state membre, cât și în cele vechi. Extinderea ajută UE să facă față provocării pe care o reprezintă globalizarea, sporind schimburile comerciale interne și externe, și, în acest fel, creând și păstrând locurile de muncă.

11. Extinderea a distorsionat funcționarea pieței interne?

Distorsionările în funcționarea pieței comune sunt rezultatul unei transpuneri și implementări greșite a regulilor comune fie de noile sau vechile state membre. Noile state membre se descurcă mult mai bine față de vechile state membre în ceea ce privește aplicarea legilor UE, conform statisticilor Comisiei referitoare la piața internă.

Prin deschiderea pentru companiile din vechile state membre a unei piețe de 75 de milioane de consumatori, extinderea a consolidat concurența pe piața internă, ceea ce face companiile europene să fie, de asemenea, mai competitive pe piețele internaționale. În prezent, în toate cele 25 de state membre se aplică aceleași reguli cu privire la piața internă, concurență și ajutoare de stat.

12. Nu este extinderea prea costisitoare?

Fiecare cetățean din vechile state membre a contribuit la reunificarea Europei cu o sumă reprezentând echivalentul unei cafele pe lună. O parte din aceste costuri revin în țara lor pentru că majoritatea bunurilor pe care le cumpără cetățenii din noile state membre sunt importate din vechile state membre. În perioada 2004-2006, cele 15 state membre au contribuit în medie cu 26 euro/an pe cetățean la bugetul UE pentru extindere.

Partea care le revine noilor state membre din bugetul Uniunii este de numai 0,15% din produsul intern brut al UE. Aceste fonduri sunt cheltuite în general pentru îmbunătățirea infrastructurii de care beneficiază mediul de afaceri din toată Europa. Mai mult, economiile noilor state membre cresc de două ori mai repede decât cele ale vechilor state membre. Fondurile cheltuite pentru a contribui la dezvoltarea acestor economii creează noi oportunități de afaceri atât pentru noile state membre, cât și pentru cele vechi.

PREA PERICULOS?

13. Nu a condus extinderea la mai multă imigrație ilegală și la crimă organizată?

Lărgirea permite Uniunii să extindă cooperarea polițienească și judiciară către noile state membre, făcând în acest fel mai eficientă lupta împotriva terorismului și a criminalității. Cu cât membrii UE își integrează mai bine eforturile de combatere a criminalității împreună cu vecinii lor, cu atât mai bine pot fi protejați cetățenii europeni.

Securitatea și justiția sunt domenii în care UE poate face mult mai mult pentru a proteja cetățenii în comparație cu ce ar putea face un stat pe cont propriu. UE a dezvoltat o cooperare polițienească, vamală și judiciară pentru a combate terorismul, crima organizată, traficul de droguri, traficul cu ființe umane și imigrația ilegală care fac parte în momentul de față din regulile comune pe care toate statele membre trebuie să le aplice.

14. Nu a pus extinderea în pericol siguranța alimentară și a mediului înconjurător?

Siguranța alimentară și sănătatea animală au fost domenii cheie în cadrul negocierilor de aderare. UE a luat măsuri stricte pentru a aduce noile state membre la standardele UE. Fabricile de procesare alimentară, fabricile de lactate și abatoarele care nu îndeplineau standardele impuse au trebuit închise înaintea aderării și numai cele care îndeplineau condițiile au fost lăsate să-și vândă produsele pe piața internă.

Poluarea și riscurile la adresa mediului înconjurător nu țin cont de frontiere. Protecția mediului înconjurător și schimbările climatice sunt probleme care trebuie dezbătute la nivel internațional și european.

De-a lungul anilor, UE a creat standarde ridicate privind mediul înconjurător pentru aer și apă mai curate, pentru a proteja mediul marin, natura și pentru siguranța nucleară. Toți cetățenii europeni beneficiază de pe urma acestor îmbunătățiri. Procesul de aderare este un instrument eficient care ajută la exportarea acestor standarde europene ridicate în statele candidate. Nivelul standardelor de mediu a fost, uneori, mai ridicat decât cel existent în vechile state membre. Prin urmare, extinderea reprezintă o creștere a siguranței în domeniul mediului și nu o scădere a acesteia.

PREA MULȚI?

15. Când se va opri totul? N-ar trebui fixate o dată pentru totdeauna frontierele UE?

Tratatul UE arată că orice țară europeană care respectă valorile democrației, drepturilor omului și statului de drept, își poate depune candidatura la UE. Totuși, acest lucru nu înseamnă că toate statele europene trebuie să candideze sau că UE trebuie să accepte toate candidaturile. Nu este vorba de un proces automat, ci de unul în care condiționalitatea este punctul principal. Frontierele UE sunt definite prin decizii luate unanim la cel mai înalt nivel politic.

UE se bazează mai degrabă pe valori și pe voință politică, decât pe criterii de natură geografică. UE este un proiect politic și frontierele sale sunt politice, care diferă de conceptele fizice și geografice ale Europei. Anumite insule din Caraibe cum ar fi Martinica și Guadalupe fac parte din teritoriul UE, în timp ce anumite state europene precum Islanda, Norvegia și Elveția nu fac parte din Uniune. Geografii și istoricii nu s-au pus niciodată de acord cu privire la limitele fizice și naturale ale Europei.

Frontierele politice ale UE s-au modificat de fiecare dată când un nou stat a aderat sau când s-a retras un teritoriu, așa cum a făcut Groenlanda. Pentru a evita forțarea capacității de absorbție a UE, Comisia Barroso a reiterat angajamentele deja existente față de țările care se află deja în proces de aderare: în afară de România și Bulgaria, este vorba de Turcia, Croația și celelalte țări din Balcanii Occidentali.

16. De ce ar putea Turcia să adere la UE?

Europa are nevoie de o Turcie stabilă, democratică și prosperă, care să adopte valorile noastre, statul de drept și politicile noastre comune. Perspectiva aderării a contribuit la reforme importante. Dacă statul de drept și drepturile omului sunt garantate în întreaga țară, Turcia poate să adere la UE și să devină astfel o punte între civilizații mai puternică decât este deja astăzi.

Prin deschiderea negocierilor de aderare, și fără a se exprima asupra rezultatului final, statele membre UE au decis în mod unanim să recunoască vocația europeană a Turciei. Datorită reformelor politice de mare amploare demarate încă de la începutul secolului XX, Turcia s-a ancorat în Europa și în alianțele vestice, făcând parte din NATO și din Consiliul Europei de mai bine de 50 de ani. Istanbul a fost dintotdeauna un important centru al istoriei și al culturii europene.

Pentru a putea deveni stat membru al UE, Turcia trebuie să îndeplinească toate criteriile stricte de aderare. Întrebarea este dacă acestea vor putea fi îndeplinite în totalitate, precum și data la care acestea vor fi finalizate. De aceea drumul – inclusiv realizarea reformelor și implementarea acestora – este la fel de important ca și destinația finală.

17. De ce ar trebui să integrăm un stat de altă apartenență religioasă decât cea creștină?

UE nu este o comunitate construită pe religie. Uniunea se bazează pe valori europene comune precum respectul demnității umane, statul de drept, toleranță și nediscriminare. În calitate de comunitate de valori, unul dintre atuurile noastre este unitatea în diversitate.

În prezent, aproximativ 12 milioane de musulmani trăiesc în statele UE – mulți dintre ei cetățeni ai statelor respective – împreună cu cetățeni de alte credințe sau care nu au nici o credință. Toleranța religioasă și respectul pentru diversitate sunt valori de bază ale Uniunii: Europa a avut deja prea multe războaie religioase în trecut. De aceea, credința religioasă nu a reprezentat niciodată un criteriu de aderare. Turcia este un stat laic unde o mare parte din populație este musulmană, majoritatea aparținând ramurii moderate a islamului.

Totuși, libertatea religioasă, protecția minorităților și nediscriminarea sunt criterii politice cheie pentru obținerea calității de stat membru. Ca o condiție necesară, Turcia trebuie să îmbunătățească în mod substanțial respectul față de drepturile comunităților religioase altele decât cele musulmane pentru a atinge standardele europene.

18. De ce s-ar omite Ucraina dacă se admite Turcia?

Ucraina și Turcia se află în stadii diferite în relația lor cu UE. Perspectivele și vocația europeană a Turciei au o istorie lungă, în timp ce aspirațiile europene ale Ucrainei sunt foarte recente.

UE susține, prin intermediul Politicii Europene de Vecinătate, Ucraina în drumul său către stabilitate democratică și dezvoltare economică. Se facilitează astfel drumul către comerțul liber, asistența economică, dialogul politic sporit și contacte inter-personale mai bune.

UE nu a oferit niciodată Ucrainei perspectiva de aderare și o asemenea decizie va trebui luată în mod unanim de toate statele membre.

19. Nu există prea multă criminalitate și instabilitate în Balcanii Occidentali?

Balcanii Occidentali au parcurs un drum lung pentru a depăși instabilitatea generată de un deceniu de războaie și de conflicte interne de-a lungul anilor '90. Perspectiva integrării în UE reprezintă cea mai bună modalitate de a consolida stabilitatea și securitatea regională în interesul întregului continent european. Implicarea continuă a UE va ajuta regiunea să rezolve problemele rămase, cum ar fi statutul provinciei Kosovo și viitorul Serbiei și Muntenegrului.

Criminalitatea și corupția sunt încă răspândite pe întreg teritoriul regiunii. Vestea bună este că Balcanii Occidentali au făcut recent progrese în acest domeniu, în parte datorită ajutorului UE pentru a crea o mai bună cooperare judiciară și polițienească. Procesul de extindere s-a dovedit a fi foarte eficient în motivarea statelor de a-și rezolva problemele legate de criminalitate și corupție, și în responsabilizarea lor pentru a coopera mai strâns cu UE pentru protecția cetățenilor.

Extinderea înseamnă și adoptarea de către statele candidate a standardelor UE în materie de control al frontierelor și de gestionare a refugiaților și a emigranților din state terțe. De aceea, extinderea ne oferă posibilitatea de a avea un control mai mare asupra problemei imigrației clandestine.

Modul în care UE poate reduce cel mai eficient criminalitatea este prin cooperare directă cu țările din regiune. Structurile UE responsabile cu aplicarea legii trebuie să lucreze cu cele similare din Balcani pentru a obține rezultate reale într-o lume caracterizată prin comunicarea rapidă și călătoriile în masă.

CHIAR ȘI ANUMITE BENEFICII?

20. Beneficiază un cetățean obișnuit de pe urma extinderii?

În primul rând și cel mai important, toți beneficiem de creșterea stabilității și de dezvoltarea pașnică la care au contribuit de-a lungul anilor extinderile succesive ale UE.

În al doilea rând, cetățenii din vechile state membre beneficiază de creșterea cererii de consum din noile state membre, deoarece companiile își vând produsele, serviciile și know-how-ul în aceste piețe dinamice, fapt ce a ajutat la crearea și menținerea de locuri de muncă. Vânzarea fiecărei mașini de către o companie germană în Polonia aduce avantaje cetățenilor germani, în timp ce fiecare autoturism francez vândut sau fiecare tranzacție făcută de către o bancă olandeză într-unul din noile state membre aduce avantaje economiilor franceză și olandeză. Comerțul între noile și vechile state membre a crescut de patru ori în ultimii zece ani. Vechile state membre s-au bucurat de un excedent comercial cu noile state membre, ceea ce a ajutat la menținerea locurilor de muncă.

Cetățenii pot beneficia de pe urma extinderii în multe alte feluri, precum facilitarea călătoriilor, șanse mai mari de a studia în străinătate și condiții de afaceri mai bune. Când fondurile structurale europene finanțează autostrăzi și poduri în Spania și Portugalia sau în Polonia, Estonia și Slovenia, toți europenii care călătoresc, locuiesc sau fac afaceri în acele țări beneficiază de extindere.

Sursa : <http://ec.europa.eu/>